MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 18

Warszawa, dn. 14 listopada 1927 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 18 Warszawa dn. 14 listopada 1927 r.

---

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH

POLSKA - LITWA - ZSRR

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 10/11 donosi na podstawie informacji "TASS", że odbywający się zjazd emigrantów litewskich w Rydze zakończył się wielkim skandalem. Już po pierwszym dniu pięciu przedstawicieli litewskich socjalistów i maksymalistów na czele z poetą Borutą, opuściło demonstracyjnie zjazd, oświadczając, że zjazd ten zorganizowany był za pieniądze polskie. W drugim dniu obrad nastąpiło rozbicie zjazdu z powodu polityki zagranicznej Litwy.

Pleczkajtis wysunął rezolucję, która brzmiała:"Zjazd nie widzi powodów, dla których miałby panować wrogi stosunek między demokratyczną Litwą a Polską. Wobec tego zjazd uważa, że istniejący stan wojenny między Litwą a Polską powinien być zlikwidowany, Litwa powinna nawiązać normalne stosunki dyplomatyczne z Polską". Rezolucja Pleczkajtisa proponuje uważać zagadnienie obszaru Wileńskiego za rozwiązane na zasadzie status quo. Po ogłoszeniu tej rezolucji zgłosił inną rezolucję Wigonis, który wskazał na potrzeby ustalenia dobrych stosunków Litwy ze wszystkiemi sąsiadami. Sprawa wileńska jest według tej rezolucji otwarta i pozostawiona do rozwiązania demokratycznego rządu litewskiego. Poza tem oświadczył Wigonis, że polski poseł w Rydze p.Łukasiewicz oświadczył mu w towarzystwie p.Polakiewicza:"Niech wasz zjazd uchwali rezolucję, oświadczającą, że emigranci litewscy uważają sprawę wileńską za raz na zawsze uregulowaną. Wówczas Polska dostarczy wam środków w tym celu, aby obalić Waldemarasa i Smetonę".

Rezolucje Wigonisa i Mickusa otrzymały 18 głosów, a rezolucja Pleczkajtisa - 96 głosów.

"Należy zaznaczyć - pisze korespondent "TASS" - że w zjeździe uczestniczyli: dwaj dziennikarze polscy, delegat Sejmu polskiego Polakiewicz, wice prezydent miasta Wilna i przedstawiciel agentury polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych."

IBIDEM zamieszcza artykuł pod tytułem "Groźne Chmury", w którym pisze, że zjazd emigrantów litewskich w Rydze potwierdza obawy ZSRR, iż rząd polski, przygotowuje plany zmierzone przeciwko istnieniu Litwy i jej niezależności oraz że plany te nadzwyczajnie wzmacniają niebezpieczeństwo wojny.

Wypadki, które zaszły w Rydze, zmuszają opinję publiczną ZSRR do czujności i gotowości wystąpienia z niezbędną energją w obronie pokoju. Dziennik uważa, że oświadczenie Wigonisa na zjeździe w Rydze całkowicie potwierdza dawne plany polskich sfer wojskowych, mające na celu wywołać na Litwie "powstanie" i korzystając z niego zakończyć z niepodległością tego państwa. Autor zwraca uwagę, że poseł Łukasiewicz został tak dalece wyprowadzony z równowagi rozbiciem się zjazdu, że dotychczas nie zaprzeczył oświadczenia Wigonisa. Rozumie się samo przez się, że na rozkaz Warszawy poseł Łukasiewicz ogłosi to "zaprzeczenie". Jednakże wartość tego zaprzeczenia już zgóry może być oceniona.

"Jesteśmy głęboko przekonani - pisze "Izwiestja" - że wszyscy którym drogim jest pokój we wschodniej Europie, będą dążyć do całkowitego ujawnienia tej "polskiej roboty", Oczekujemy, że opinja publiczna całego świata wystąpi jednomyślnie przeciwko próbom naruszenia obecnego status quo we wschodniej Europie i wywołania tem samem kataklizmów, których rozmiaru nie można przewidzieć.

[illegible] publiczną ZSRR [illegible]

pokoju. Dziennik pisze, że [illegible]

[illegible] całkowicie potwierdzone plany polskich [illegible] wojskowych [illegible]

[illegible]

polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

[illegible]

KONGRES PRZYJACIOŁ Z.S.R.R.

Izwiestja z 12/XI. zamieszczają szereg przemówień, wygłoszonych na Kongresie Przyjaciół ZSRR. w Moskwie. W imieniu rządu ZSRR. powitał Zjazd Rykow, przedstawiając położenie Związku Sowieckiego. Politykę zagraniczną charakteryzuje Rykow jako politykę walczącą o pokój i bezpieczeństwo ustroju socjalistycznego. Związek sowiecki zaproponował znów rządom Polskim i Francji zawarcie paktów gwarancyjnych. Rykow nazywa kłamstwem i oszczerstwem zarzuty imperjalizmu, czynione rządowi sowieckiemu. Czyni się to zarzuty - zdaniem Rykowa, w tym celu, aby przygotować opinję publiczną do prawdopodobnej interwencji, w zupełnie możliwej wojnie przeciwko ZSRR. Rykow podkreślił, że związek sowiecki gotów jest przedłożyć najbardziej radykalny program rozbrojenia na nadchodzącej konferencji lecz walczyć będzie z wszelkiemi propozycjami, mającemi na celu oszukanie ludzkości frazesami o pacyfikacji, celem zamaskowania przygotowań do nowej wojny.

W zakończeniu Rykow wyraził nadzieję, że ZSRR. w swej pracy pokojowej budowaniu socjalizmu i w walce z wojną, znajdzie poparcie wśród wszystkich rewolucyjnych robotników i włościan Europy i Ameryki.

W imieniu delegacji polskiej wygłosił przemówienie poseł Sochacki. Oświadczył on, że idea wysłania do ZSRR. delegacji polskiej, znalazła żywy oddźwięk wśród mas robotniczych Polski. "Rząd Piłsudskiego - mówił Sochacki - wszelkiemi środkami przeszkadzał wyjazdowi Delegacji. Masy pracujące Polski gorąco zainteresowane są w obronie związku sowieckiego".

Poseł Sochacki mówił następnie o prześladowaniach, stosowanych w Polsce wobec komunistów podczas demonstracyj na cześć rewolucji październikowej.

ZSRR.NIEMCY.

IZWIESTJA z 18/XI. piszą, że w pewnych kołach niemieckich poddawano ostatnio w wątpliwość znaczenie dla Niemiec kredytowania handlu z ZSRR. W związku z tem wyłania się kwestja dalszych losów handlu sowiecko-niemieckiego. W celu wyjaśnienia tych zagadnień, pismo podaje wywiad z przedstawicielem handlowym ZSRR. w Niemczech, p.Begget. P.Begget wyraża nadzieję, że stosunki handlowe sowiecko-niemieckie będą się i nadal rozwijały i że zlikwidowane zostaną istniejące jeszcze przesądy, utrudniające pracę obu państw.

ZAJŚCIA W SPRAWIE KONSULATÓW SOWIECKICH W CHINACH.

PRAWDA z 10/XI. donosi, że w dn.7/bm. monarchiści rosyjscy dokonali zamachu na Konsulat sowiecki w Szanghaju. Ponieważ policja nie interwenjowała, pracownicy Konsulatu zmuszeni byli sami stawić napastnikom zbrojny opór.

IZWIESTJA z 11/XI. Ag.Tassa donosi że w Tiantsinie rosyjscy monarchiści rzucili bombę do Konsulatu sowieckiego. Bomba nie explodowała. Ag.Tassa donosi również, o antysowieckich manifestacjach w Charbinie, zorganizowanych przez monarchistów rosyjskich.

IZWIESTJA z 11/XI. W odpowiedzi na zapytanie, postawione w nagłówku artykułu: "Kto ponosi odpowiedzialność za napaść na Konsulat sowiecki w Szanghaju"? dziennik oświadcza, że odpowiedzialność ta spada na przedstawicieli oficjalnych Anglji w Szanghaju, ponieważ międzynarodowy settlement nie znajduje się pod chińską a pod angielską kontrolą. Zachowywanie się policji angielskiej w chwili napaści na Konsulat dowodzi, że nie miała ona poważnych zamiarów obrony gmachu Konsulatu przed napaścią. Podżegacze angielscy starają się sprowokować ZSRR. przez napaści na gmachy konsulatów sowieckich.

ZATARG SOWIECKO-EGIPSKI. Izwiestja z 11/XI. donoszą z Odessy o zwolnieniu z pod sekwestru przez rząd egipski statku sowieckiego Cziczerin. Wobec czego ruch statków sowieckich z Aleksandrją został wznowiony.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

ŚWIĘTA SOWIECKIE
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 6-7/11 donosi, że na podstawie uchwały C.K.W. ZSRR rocznica rewolucji październikowej obchodzona będzie, poczynając od roku 1928 w dniach 7 i 8 listopada. Praca w te dni wzbroniona będzie na całem terytorjum związku ZSRR, z wyjątkiem instytucyj i przedsiębiorstw, w których warunki pracy wymagają jej nieprzerywania. Prócz tego zasadniczego święta sowieckiego, ustalone zostają 7 "specjalnych dni odpoczynku" w ciągu roku. W każdej republice związkowej dni te określone będą według przepisów, zawartych w odnośnych ustawodawstwach robotniczych.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 10/11 omawia w artykule wstępnym obchód 10-tej rocznicy rewolucji październikowej w ZSRR. Zdaniem pisma, rewolucja ta rozpoczęła nową epokę w dziejach ludzkości. Delegaci cudzoziemscy podczas uroczystości obchodu witali armję czerwoną, siłę bojową Związku Sowieckiego oraz proletarjatu światowego. Rząd sowiecki i partja komunistyczna gotowi są do pokonania wszystkich trudności ku urzeczywistnieniu socjalizmu w Rosji. Wobec tego należy powitać z uznaniem decyzję C.K. partji o powołaniu nowych członków partji. "Szarlatańskie" zaś występy opozycji podczas obchodu 10-tej rocznicy rewolucji zasługują na jak najsurowsze potępienie. Występy te stwierdziły, że opozycja - nie jest potęgą, lecz grupą nielicznych jednostek. Walka z "trockizmem" powinna być prowadzona jako walka z mienszewizmem. Większość partji komunistycznej poprowadzi ludność pracującą ZSRR do świetlanej przyszłości.

IBIDEM ogłasza uchwałę biura organizacji moskiewskiej partji w sprawie demonstracji opozycyjnej podczas uroczystości obchodu 10-lecia rewolucji październikowej. Uchwała stwierdza, że demonstracje te trzeba traktować, jako wystąpienie przeciwsowieckie, mierzące w dyktaturę proletarjatu w ZSRR. Biuro organizacji domaga się od C.K. partji wykluczenia Trockiego, Zinowjewa, Kamieniewa, Smiłgi i innych uczestników demonstracji opozycyjnej z partji oraz pozbawienia ich wszystkich godności sowieckich.

IBIDEM ogłasza uchwałę tegoż biura w sprawie powołania nowych członków partji ze sfer robotniczych.

IBIDEM donosi o zajściu na wiecu partyjnym w Swierdłowsku, gdzie były prezes miejscowego komitetu obwodowego sowietów Biełoborodow usiłował przemówić, jako delegat opozycji z Moskwy. Zwolennicy większości partyjnej urządzili podczas przemówienia Biełoborodowa obstrukcję, która zmusiła go do rzucenia pogróżek pod adresem rządu sowieckiego. W odpowiedzi zebrani rzucili się na Biełoborodowa i zmusili go do opuszczenia zebrania.

"SIEGODNIA WIECZEROM" z dn. 10/11 /Ryga, pismo demokratyczne/ ogłasza uchwałę biura organizacji moskiewskiej sowieckiej partji komunistycznej w sprawie kontr-demonstracji opozycyjnych podczas uroczystości obchodu 10-lecia rocznicy rewolucji w Moskwie i Leningradzie. Uchwała potępia w ostrych wyrazach akcję opozycyjną, twierdząc, że demonstracje w Moskwie i Leningradzie należy uznać za wystąpienie przeciwsowieckie szkodliwe dla dyktatury proletarjatu. Biuro organizacji moskiewskiej uznaje konieczność natychmiastowego wykluczenia

p.p.Trockiego, Zinowjewa, Kamieniewa i Smiłgi z partji oraz pozbawienia ich zajmowanych w rządzie sowieckim stanowisk urzędowych.

WYPADKI W MOSKWIE

"SIEGODNIA" z dn. 11/11 /Ryga, pismo demokratyczne/ podaje szczegółowy opis wypadków w Moskwie w dniu uroczystego obchodu 10-lecia rewolucji październikowej. Uroczystości urzędowe odbywały się na Placu Czerwonym przed Kremlem. O godzinie 2-ej popołudniu zjawił się Trocki w okolicach dworca Białoruskiego, gdzie został otoczony przez olbrzymi tłum. Dwugodzinne przemówienie Trockiego wysłuchane zostało spokojnie, w kilku tylko wypadkach przerywany był Trocki przez zwolenników Stalina. Jednocześnie zorganizowała opozycja wielki wiec na rogu ulic Twerskiej i Ochotnej, gdzie opozycjoniści przemawiali do tłumów z balkonów hotelu "Paryż". Przywódcy opozycji Preobrażeński i Smiłga przemawiali również z tego balkonu do żołnierzy armji czerwonej. Przed balkonem zebrał się olbrzymi tłum, dla likwidacji tej demonstracji użyto oddziału wojskowego. Przywódca opozycji Murałow usiłował przemawiać na kilku zebraniach robotniczych, jednak nie miał powodzenia. W Leningradzie Zinowjew, Radek, Bakajew i Jewdokimow przemawiali z trybun na placu Uryckiego. Na ulicy Zimniaja Kanawka zwolennicy większości partji usiłowali pobić Zinowjewa i Radka, którzy zostali ocaleni przez swoich zwolenników.

4. SPRAWY NARODOWOSCIOWE.

SOWIECKA POLITYKA NARODOWOSCIOWA NA BIAŁORUSI

"ORKA" Nr.44 donosi, że dnia 5-go b.m. otwarta została w Mińsku białoruska wystawa sowiecka, odzwierciadlająca "zdobycze mniejszości narodowych na Białorusi w ciągu 10 lat rewolucji". Okazy wystawy zawierają dane dotyczące ludności polskiej, żydowskiej, litewskiej i łotewskiej.

PRACA WSROD MNIEJSZOSCI POLSKIEJ W USRR

"SIERP" Nr.43 ogłasza artykuł nauczyciela polskiego Siedleckiego w sprawie pracy kulturalno-oświatowej na wsi polskiej w USRR. Autor artykułu uznaje, że pierwszym zadaniem nauczycielstwa polskiego na Ukrainie sowieckiej powinno być podniesienie poziomu kulturalnego ludności, wobec czego należy przeprowadzić w życie hasło:"W każdej wsi polskiej powinna istnieć chata-czytelnia".

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

PIERWSZE LOSOWANIE POŻYCZKI INDUSTRJALIZACYJNEJ

"SIERP" Nr.43 donosi, że pierwsze losowanie pożyczki industrjalizacyjnej wyznaczone zostało na dzień 28-go grudnia r.b. Losowanie to odbędzie się w jednym z najobszerniejszych lokali Moskwy w celu umożliwienia ludności przyjrzenia się porządkowi losowania.

PROJEKT TRAKTORYZACJI WSI SOWIECKIEJ

"ORKA" Nr.44 donosi, że plan traktoryzacji wsi sowieckiej w ciągu 1927-28 roku gospodarczego przewiduje sprowadzenie 4,200 nowych traktorów, w tej liczbie 2 tysięcy systemu "Fordson", 1 tysiąca systemu "Internacjonał" i 1,200 systemu "Fordson Putiłowiec". 60% tych traktorów otrzymają zjednoczenia niezamożnych włościan, 40% - gospodarstwa sowieckie i "sieredniacy".

WYWÓZ NAFTY SOWIECKIEJ

IBIDEM donosi, że według danych sowieckiego syndykatu naftowego wywieziono ogółem z granic ZSRR w ciągu roku gospodarczego 2 miljony 36 tysięcy ton produktów naftowych wówczas, gdy w roku poprzednim wywieziono tylko 1 miljon 473 tysiące ton. Szczególniej wzrósł wywóz nafty do Francji, Egiptu, Indji, Niemiec i do krajów Europy środkowej. Wbrew zerwaniu stosunków angielsko-sowieckich, wzrósł również wywóz nafty sowieckiej do Anglji. Pismo widzi w tem wyraz 'niepowodzenia kampanji światowych trustów naftowych przeciwko kupowaniu nafty sowieckiej'.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

ZBROJENIA ZSRR

'ORKA" Nr.44 donosi, że na środki, "zebrane z dobrowolnych datków robotników i włościan" ZSRR wybudowano dotychczas 175 samolotów i 9 awjonetek, z których utworzono szereg eskadr lotniczych. Na fundusz lotniczy 'Nasza odpowiedź Chamberlain'owi' zebrano ogółem przeszło 5 miljonów rubli.

BUDOWA TANKU 'FELIKS DZIERŻYŃSKI"

"SIERP' Nr.43 donosi, że w Charkowie została utworzona komisja budowy tanku "Feliks Dzierżyński", która zebrała dotychczas wśród ludności polskiej USRR przeszło 5,600 rubli. Koszta budowy tanku wynoszą 18 tysięcy rubli, wobec czego zbiórka funduszów prowadzona jest w dalszym ciągu.

NAPAD NA SEKRETARZA KONSULATU SOWIECKIEGO

"SIEGODNIA" z dn. 11/11 /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi, że niewykryci emigranci rosyjscy dokonali w Dairenie napadu na sekretarza konsulatu sowieckiego Czerkasowa, który otrzymał 17 ran ciętych i został przewieziony w stanie ciężkim do szpitala.

WYJAZD P.DOWGALEWSKIEGO Z TOKJO

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 10/11 donosi, że ambasador sowiecki w Tokjo p.Dowgalewski ~~xxxxxx~~ powołany na stanowisko ambasadora sowieckiego w Paryżu, wręczył cesarzowi japońskiemu swe listy odwołujące.

LOS KS.BISKUPA BOLESŁAWA SŁOSKANA

"ORKA" Nr.44 donosi, że jeszcze w połowie września r.b. GPU wykryło organizację szpiegowską, która działała rzekomo z polecenia sztabu "jednego z ościennych państw". W czasie śledztwa okazało się, iż 'biskup katolicki Bolesław Słoskan zamieszkały w Mohylowie, udzielał pomocy osobom, które prowadziły szpiegowską robotę na terytorjum BSRR'. Pismo donosi, że "na podstawie dokumentalnych danych, potwierdzających to", ks. biskup Słoskan został dn. 16-go września r.b. aresztowany.